

Spegla språket åk 7 Grundbok i svenska

Lärraranvisning HTML, bearbetad text
och bild

Verksnummer: 41109

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att visuellt beroende innehåll omarbetas. Målet är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående som de övriga i klassen.

Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Svällpappersbilderna kan klibba ihop och den tryckta punktskriften, i exempelvis innehållsförteckning och nycklar, riskerar att plattas till om de förvaras liggande. Den tillfälliga lukta, som kan förekomma då svällpappersbilderna är nytryckta, hinner också avta tills de ska användas av eleven.

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Lärraranvisning

Titel: Spegla språket åk 7 Grundbok i svenska

Författare: Laila M. Guvå, Åse Wewel

ISBN: 978-91-523-2314-4

Innehåll

Webbläsare.....	1
Generella förändringar av boken	2
Sidspecifika förändringar.....	3
Information till läsaren	7
Pedagogiska tips	8
Bildbeskrivningar	9

Webbläsare

En bok i HTML-format läses i ett webbläsarprogram. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Exempelvis kan matematiskt innehåll se olika ut och i vissa webbläsare fungerar det dåligt. Om den webbläsare ni har som standardwebbläsare inte fungerar kan ni behöva installera ett annat alternativ.

Får ni problem med webbläsare, kontakta SPSM.

Generella förändringar av boken

Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

- Det finns en hel del bildbeskrivningar i boken. Däremot är ikoner och bilder av dekorativt syfte (exempelvis collage-bilderna vid varje kapitels inledning) är inte beskrivna.
- Tabeller är borttagna och omgjorda så att ord eller text står under varandra.
- Mycket av kursiverad stil är borttagen. En del betydelsefull fetstil är kvar. I textview markeras båda av text med versaler.
- De ordförklaringar som, i originalboken är skrivna som marginalanteckningar, står först i varje stycke de tillhör. Därför är också asteriskmarkeringen i löptexten borttagen.
- I en del texter finns anteckningar i marginalen, som visar på textens upplägg. I den anpassade boken ligger dessa texter inom parentes i den löpande texten.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar. Det kan också vara sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material.

90-94

Du har fått lära dig att myter kan handla om allt möjligt, till exempel hur världen skapades, hur vi fick elden och hur det kommer sig att solen rör sig på himlen. Nu ska du få läsa en myt från Guatemala som försöker förklara just hur världen skapades och hur det kommer sig att vi människor finns till. I marginalen kan du se en beskrivning av mytens uppbyggnad (i den anpassande boken ligger de kommentarerna i en parentes). Precis som i sagor så har myterna en inledning, ett centralt problem, ibland en upptrappning av problemet, en vändpunkt och en lösning.

Exempel på hur det ser ut:

Fjäderorm och Huracan

(Presentation – Från början finns bara åska, blixtar, vind, regn, mörker och ljus. Gudarna vill skapa jorden och lyckas göra det utan problem.)

Det var en gång en bullrande himmelsgud som hette Huracan. Han fanns överallt – i åskan, ...

118-121

Du ska nu få läsa ett författarporträtt som handlar om Sofia Nordin. I kommentarerna vid sidan om texten ser du vilken information porträttet innehåller (i den anpassande boken ligger de kommentarerna i en parentes).

Exempel på hur det ser ut:

Bakgrund

(Här presenteras sådant som kan ha påverkat författarens teman i böckerna.)

Sofia Nordin är f ...

147

Uppgift 4. Så här är det ändrat:

4. Gör din egen Blackout poetry. När man gör Blackout poetry tar man en text, vilken text som helst, och skapar poesi av orden som redan finns där. Det gör man genom att måla över delar av texten med svart färgpenna (blackout betyder här svärta ner eller ta bort) och därigenom få fram nya budskap. Så här kan blackout poetry se ut:

Original:

Jag flyr springer nerför trapporna fast det inte finns någon som skulle kunna jaga mig. Det finns faktiskt ingen. Alla är döda.

Mamma är död. Pappa är död. Min lillebror Ludvig är död. Och förmodligen alla andra också.

Elektriciteten är borta och det är så mörkt i trapphuset att jag inte ser var jag sätter ner fötterna, men jag springer ändå, bort. Stegen ekar mot väggarna.

Ditt fel, ekar de. Ditt fel. Nej, stanna.

Efter bearbetning:

Jag flyr
Det finns
Död.
Det är så mörkt
jag springer
bort.
Nej, stanna.

163

Bilden över högtryck och lågtryck är flyttad till sid 162 i samband med texten om detta.

173

Medan du läser insändaren, titta noga på kommentarerna i marginalen (i den anpassande boken ligger de kommentarerna i en parentes), där du kan se hur insändaren är uppbyggd.

Låt oss få börja skolan senare på morgnarna

(Tydlig rubrik som presenterar tesen: att ungdomar bör få börja skolan senare på morgnarna.)

För ungefär en vecka sen fick jag höra om en spännande undersökning som gjorts i USA och Storbritannien. Den visade att det är skadligt för ungdomar mellan 11 och 17 år att börja skolan väldigt tidigt på morgonen. Man konstaterade att unga bör sova längre på morgonen eftersom deras kroppar fortfarande håller på att utvecklas.

(Bakgrund till åsikten – bakgrunden bygger på fakta.)

Nu tänker du säkert, äsch, ungdomar har gått upp tidigt i alla år.

(Presentation av motargument: "Nu tänker du säkert, äsch, ungdomar har gått upp tidigt i alla år.")

Ja, det stämmer. Men i det här fallet har man låtit skoleleverna börja skolan en timme senare. Det visade sig att ungdomarna blev mer aktiva, fick bättre betyg, högre närvaro och färre sjukanmälningar.

(Starkt argument för den egna åsikten. "Det visade sig att ungdomarna blev mer aktiva, fick bättre betyg, högre närvaro och färre sjukanmälningar.")

Jag tycker att Sveriges ungdomar borde få kunna börja skolan lite senare på morgonen också. De flesta startar i dag redan vid åttatiden. Jag menar inte att utmana hela skolsystemet (lärarna kan ju gå upp tidigt och förbereda lektioner och rätta prov för att slippa jobba över). Men visst vore det härligt att kunna sova längre och få bättre betyg?

(Avslutning genom att tesen upprepas ännu en gång: "Visst vore det härligt att kunna sova längre och få bättre betyg?")

C, 14 år

(En insändare kan skrivas under med en signatur istället för ett namn.)

182-183

I recensionen Actionäventyr för unga fantasyfans recenserades ett spel. Nu ska du få läsa en recension av ungdomsromanen *En sekund i taget* av Sofia Nordin. (kommentarer om upplägget i parenteser)

Exempel på hur det ser ut:

En sekund i taget

Lämnad åt sitt öde

I Sofia Nordins nya ungdomsroman *En sekund i taget* handlar det om överlevnad. Upptakten är dramatisk. "Jag flyr, springer nerför trapporna fast det inte finns någon som skulle kunna jaga mig", lyder bokens första mening.

Den som flyr är 13-åriga Hedvig, bokens berättarjag, och vad hon flyr från är död och ensamhet.

(En kort intresseväckande inledning som lockar till läsning.)

Hedvigs föräldrar och lillebror har dött av någon oförklarlig febersjukdom som spritt sig i hela samhället och blint skördat sina offer. Huset där hon bor är tyst, gatorna är tomma, undantagandes döda människor som ligger längs trottoarerna eller hänger över ratten i sina bilar. Inga ljud hörs, elektriciteten är borta och ett totalt mörker breder ut sig när kvällen kommer. Hedvig är chockad, hon vill bara bort men vart?

(En kort sammanfattning av innehållet i boken, som inte avslöjar för mycket av innehållet. Läsaren ska bli nyfiken och själv vilja läsa boken.)

204-205

(kommentarer om upplägget i parenteser)

Manus

Är det någon av er som vet vad en filatelist är? Nej, det visste inte jag heller för några dagar sedan. Men ni kommer snart att få veta vad det är!

(En inledande fråga som kan skapa engagemang hos hörarna.)

Jag tänkte berätta för er om ett fritidsintresse som kanske inte så många ungdomar har, nämligen att samla frimärken.

(Inledning som gör åhörarna nyfikna på fortsättningen.)

När man samlar frimärken handlar det inte om att samla på sig så många frimärken som möjligt, utan man försöker få tag på frimärken som kan visa sig vara ovanliga och värdefulla.

(En beskrivning av vad hobbyn går ut på.)

Anledningen till att jag valde just det här ämnet är för att jag ärvde min farfars frimärkssamling när han dog, och då blev jag lite intresserad av den här hobbyn.

(En motivering till varför talaren valde just detta ämne.)

För att lära mig om frimärkssamlande har jag läst ganska mycket på nätet och hittat sajter där folk köper och säljer frimärken eller får hjälp att värdera sina frimärken. Då slog det mig att när min farfar var ung fanns ju inte internet.

Hur gjorde man då för att köpa och sälja frimärken och ta reda på vilka frimärken som var värdefulla? Jag kollade upp det och fick reda på att det fanns kataloger och tidningar för frimärkssamlare. Om man ville sälja frimärken, satte man ut annonser i tidningen.

(En beskrivning av vad talaren lärt sig om ämnet.)

205

Vilka frimärken tror ni är de mest värdefulla? Svaret är att det handlar mycket om hur gammalt och ovanligt frimärket är och även i vilket skick frimärket är. Trasiga eller urblekta frimärken, där trycket syns dåligt, är inte lika värdefulla som hela och skarpa frimärken. Om det finns en stämpel på frimärket som är ovanlig kan det höja värdet. Färgen på frimärket påverkar också priset eftersom vissa färger är mer ovanliga. Om frimärket sitter på ett gammalt kuvert eller vykort kan det också höja värdet.

(En fråga att ställa till åhörarna för att engagera dem och mer fakta om frimärkssamlande.)

Okej, nu ska jag tala om för er vad en filatelist är. Filateli är ett annat ord för frimärkssamlande. En filatelist är alltså en person som samlar frimärken. Så nu har du lärt dig både vad ordet filatelist betyder och vad hobbyn filateli går ut på!

(En avslutning som är kopplad till det som togs upp i inledningen.)

Stödord att använda vid presentationen

1. Är det någon av er som vet vad en filatelist är?
Fritidsintresse som inte många ungdomar har.
2. Inte samla så många frimärken som möjligt – samla ovanliga och värdefulla frimärken.
Ärvde farfars frimärkssamling, blev intresserad.
3. Läst på nätet om frimärkssamling. Hur gjorde man innan internet fanns: sälja, köpa, värdera? Svar: kataloger och tidningar. Annonser.
4. Vilka frimärken tror ni är de mest värdefulla? Svar: hur gammalt och vanligt frimärket är. Vilket skick. Trasiga och urblekta/hela och skarpa. Ovanlig färg. Gammalt kuvert eller vykort.
5. filateli = frimärkssamlande
filatelist = person som samlar frimärken

Information till läsaren

Här finns information riktad till eleven om hur boken är anpassad. Denna text finns inte i elevens bok. Läs igenom informationen tillsammans med eleven.

Strategier och annat som i originalboken är uppställda som tabeller, är i den anpassade boken omgjorda till listor.

Det finns bildbeskrivningar till bilder som är av allmänt intresse, exempelvis konstbilder, och bilder som kompletterar texten. Bilder som bara har dekorativt syfte har inte beskrivits.

Ibland har författarna infogat kommentarer kring texters innehåll och upplägg. I originalboken ligger kommentarerna i textens marginaler, som om någon skrivit dit dem med penna efteråt. I den anpassade boken ligger kommentarerna i den löpande texten, men är märkta med en parentes.

Ordförklaringar ligger först i varje stycke.

Skicka gärna dina synpunkter på anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Läs gärna informationen i "Till läsaren" tillsammans med eleven så att eleven lär sig hitta den informationen som gäller specifikt för denna bok.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

49

Teckning. Drottningen står framför spegeln i ett mörkt rum. Man ser henne från sidan, och hennes sminkade ansikte reflekteras i spegeln. Hennes röda hår är uppsatt. Hon bär en guldkrona på huvudet, och är klädd i svart. Hennes ögon ser arga ut.

51

Skiss föreställande drottningen som är utklädd till en gammal gumma. Hon kammar det långa håret på Snövit, som man ser bakifrån.

53

Skiss på Snövit, sedd från sidan, som ligger på en bädd. Hennes långa, svarta hår är utsläppt och hon ligger raklång. I famnen har hon några blommor.

66

Teckning. Ministern och de båda bedragarna som står framför vävstolen. De står och beundrar tyget som inte finns. Ministern spärrar upp ögonen i förvåning, och han är rosig om kinderna.

69

Teckning. Kejsaren går i processionen utan kläder. Han har röda skor och krona på huvudet och bär på sin spira. Runt honom syns en massa människor som stirrar på honom. Ett barn pekar på kejsaren.

73

Illustration i John Bauers typiska stil. Han använder dova färger. Här ser vi en pojke som möter ett troll. Skogen bakom dem består av höga raka trädstammar täckta av mossa. Det ser nästan som en pelarsal. Pojken är liten och smal och har halvlångt blondt hår. Trollet är mer än dubbelt så stort och har långa armar. Trollet böjer sig för att möta pojken. Vi ser bara näsan av trollet eftersom det långa håret hänger för ansiktet. Trollet är klätt i tygskynken och har många smycken.

74

Illustration i Hans Arnolds typiska stil. Han använder starka färger med många detaljer och realistiska perspektiv. Här ser vi två flickor som rider genom en skog på varsin häst. Skogen är fylld av träd, löv och växter precis överallt. Mystiska väsen syns här och var. Fantasidjur som en fågelfisk, en fågelfjäril, en snigel med hatt. Skrämmande varelser med långa armar stäcker sig efter flickorna.

83

Målning av trädet Yggdrasil. Världen vilar som en skiva ovanpå trädets rötter. Kronan breder ut sig över världen och himlen skapar en kupa över världsskivan.

85

Foto av skulpturen Nike från Samothrake. En stor marmorstaty över segergudinnan Nike. Den visar hennes kropp i rörelse framåt, och hennes vingar är utbredda. Skulpturen har förlorat huvud och armar.

86

Teckning. Noaks ark fylld med djur, två av varje sort. Bilden är symbolisk, inte realistisk. Djuren är staplade i en enkelt tecknad båt.

87

Foto av Michelangelos målning Skapelsen av Adam i Sixtinska kapellet. Gud, i form av en skäggig man omgiven av änglar, stäcker sig ner från himlen. Han sträcker sig mot Adam, som ligger naken på jorden. Guds finger möter Adams hand.

97

Målning av 1500-talskonstnären Tizian. Sisyfos, endast klädd i ett höftskynke. Han är muskulös och rullar på ett stort stenblock med hjälp armar och axlar.

105

Målning. Frida Kahlo har målat sig själv i mitten av bilden. Hon är klädd i lång rosa klänning och har det svarta håret uppsatt. Hon håller en mexikansk flagga i sin hand. Till vänster om henne breder ett mexikanskt landskap ut sig, med symboler för mexikansk historia och kultur: ett maya-tempel, en döds-kalle, statyer och växter. Till höger ser vi ett industrisamhälle. Genom röken från stora skorstenar ser vi USA:s flagga. I bakgrunden höga skyskrapor.

119

Foto av Sofia Nordin. Man ser Sofia från axlarna och upp. Hon har brunt axellångt hår och luggen är nästa lika lång som övriga håret. Sofia bär glasögon som är svarta och rektangulära. Hon har en lila tröja på sig.

135

Gammalt japanskt tryck. Ett vinterlandskap, snöklädda berg och träd. Vi ser en by. En kvinna i förgrunden är klädd i kimono.

157

Ett foto på fem barn som befinner sig på stranden. De har kläderna på och ligger på rad på handdukar i sanden. Alla bär solglasögon.

162

Väderkarta över Sverige med vädersymboler vid sidan. Kartan visar att det i södra Sverige ska regna och temperaturen ligger mellan 10–12 plusgrader. En kallfront kommer ner över norra Sverige och ger klart väder med minusgrader. Snöfall längs kusten. I resten av landet varierande molnighet och temperaturer strax under 10 plusgrader.

163

En schematisk bild visar luftens rörelser som skapar hög- och lågtryck. Dessa strömningar kan röra sig med- eller motsols, men enligt samma ordning:

1. Varm luft stiger uppåt och lufttrycket sjunker. Det bildas ett lågtryck.
2. Luften kyls av högre upp i atmosfären.
3. Kall luft sjunker mot marken och lufttrycket ökar. Det bildas högtryck.
4. Luften strömmar längs med marken från högtryck mot lågtryck. Det bildas en vind.

164

Diagram som visar medeltemperaturer under 1900-talet. Ett brett rosa fält visar ett spann av beräknad temperaturökning på mellan 0,25 och 0,5 grader. Mitt i fältet går en svart linje som visar den faktiskt uppmätta temperaturen. Linjen går i princip mitt i det rosa fältet. En ökning av medeltemperaturen på ca 0,75 grader sedan 1950-talet.

180

Foto på Gollum från filmen Sagan om Ringen. Gollum är ett människoliknande väsen. Han sitter på huk, så vi ser hans nakna överkropp. Hans skalliga huvud har stora ögon och saknar nästan hår. I ena handen håller han en fisk.

196

Bild 1: Tre unga män brottas på en restaurant eller bar. En fjärde man kommer springande, i handen håller han en del av en mindre skylt som om han tänker använda den att slåss med.

Bild 2: Fyra killar gör volter i luften. De är utomhus på en stor äng.

Bild 3: En tjej sitter i förgrunden på bilden och stöder huvudet i sin kupade hand. Hon är sminkad runt ögonen och håller munnen sammanbiten. En bit bakom henne står två andra tjejer. Det ser ut som om de tittar på henne.

203

Foto av ett frimärksalbum sett uppifrån. Bilden är tagen så att man ser frimärkena upp och ner.

Albumet är uppslaget och man ser två sidor. Frammärkena ligger i rader om fyra till fem på varje rad. Framför albumet ligger en utspridd hög med frimärken.

Tecknad karta över Sverige, Norge och Finland och områden där man tala svenska.

I södra Sverige (Skåne) pratas sydsvenska mål. Från Skåne upp förbi Vänern och Vättern talas götamål. Sveamål talas kring Närke, Södermanland och Uppland. I norra Sverige norrländska mål. Gotländska mål på Gotland, och östsvenska mål i delar av kustnära Finland och på Åland.